

Trpimir Macan

Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, Frankopanska 26

ŠEPIĆEVA SURADNJA S JUGOSLAVENSKIM LESIKOGRAFSKIM ZAVODOM

UDK 061JLZ:92 ŠEPIĆ Izlaganja sa znanstvenih skupova

Primljeno: 29. 5. 1989.

U članku se opisuje suradnja Dragovana Šepića s Jugoslavenskim leksikografskim zavodom »Miroslav Krleža« u Zagrebu. U trećem izdanju Opće enciklopedije Šepić je redigirao uglavnom članke o općoj povijesti XIX. i XX. st. Za prvo i drugo izdanje Enciklopedije Jugoslavije napisao je više članaka iz problematike koju je inače proučavao (postanak zajedničke jugoslavenske države, nosioci i zagovornici južnoslavenskoga sjedinjenja i odnos Saveznika prema tzv. jugoslavenskom i jadranskom pitanju. U članku se nabraja Šepićeva suradnja te ocjenjuje značaj i značenje njegove enciklopedijske suradnje.

Leksikografska suradnja Dragovana Šepića s Jugoslavenskim leksikografskim zavodom »Miroslava Krleže« realizira se u dva glavna završna izdanja: u »Općoj enciklopediji« i »Enciklopediji Jugoslavije«. U oba izdanja Šepić je pisao članke, a u »Općoj enciklopediji« bio je i član uredništva.

Sklopivši 20. veljače 1975. ugovor o suradnji s JLZ, Šepić je postao u »Općoj enciklopediji« urednikom dijela povijesne struke, interno nazvane »povijest 2«, koja obuhvaća opću povijest i povijesti jugoslavenskih naroda od kraja XVIII. st, odnosno od početka XIX. st. do naših dana, a u stanovitom opsegu obuhvaća i suvremeni politički

život. Šepić je preuzeo redakтуру članaka iz opće povijesti te u izboru južnoslavenske biografije. U sklopu preuzeta posla morao je revidirati i popuniti abecedarij, znanstveno pregledati sve tekstove, redigirati ih, ažurirati te napisati nove potrebne članke.

Iako su prije ovog izdanja izašla izdanja »Opće enciklopedije«, i povijesna struka u njima bila uglavnom uobličena, zbog naravi leksikografskoga posla pred urednikom se, pa tako ovaj put i pred Šepićem, uvijek nađe velik, složen i odgovoran posao. Nije ovo mjesto za metodološku pouku, ali valja pripomenuti kako taj posao traži općenitu erudiciju, sigurno stručno znanje i interdisciplinarnu snalažljivost, osjetljivost za značaj izdanja i njegovu namjenu, osjećaj za mjeru u veoma različitim tipovima natuknica rasijanim u osam svezaka, smisao za uravnoteženje raznolike i sadržajno izazovne građe, za moderiranje njezina opsega i informatičnosti, brigu za krosreferentnost i unutrašnji raspored podataka, njihovo ujednačavanje i profesionalnost izbora.

Šepićev udio možda će najbolje ilustrirati mala i približna statistika. Prema mojemu proračunu on je za tri godine, do 15. veljače 1978, redigirao oko 45 000 redaka i dopisao ili napisao oko 2 000 redaka. To je opseg, recimo, leksikona od tristotinjak strana i teško ga je u cijelosti procijeniti, ako se takav posao nije iskusilo.

Nove je članke napisao iz njemu bliske problematike (npr. »Istra«, »Rijeka«, »N. Pašić«, »F. Supilo«). Oni su stručan i kvalitetan doprinos »Općoj enciklopediji« i idu u onaj obnoviteljski sloj koji je neophodan svakom novom izdanju takvih enciklopedija kako bi mogle kako-tako slijediti znanstvene rezultate i biti vademecum širokom krugu čitatelja.

Rad u »Enciklopediji Jugoslavije« jest autorski. Takva je u biti i Šepićeva suradnja u oba njezina izdanja, iako je redigirao ili recenzirao i tuđe tekstove.

Prvenstveno je pisao članke iz one problematike kojom se inače bavio, tj. o tzv. jadranskom pitanju.

Najopsežniji njegov tekst jest »Talijansko-jugoslavenski odnosi 1870—1941« (VIII, 1971, s. v.). U njemu je Šepić obradio balkansku politiku Italije i talijansko-jugoslavenske odnose do 1914, zatim odnos Italije prema južnoslavenskom sjedinjenju u prvome svjetskom ratu, talijansku okupaciju i jadransko pitanje na Pariškoj mirovnoj konferenciji 1918—1920, talijansko-jugoslavenske pregovore i Rapalski ugovor 1920, položaj Slovenaca i Hrvata pod talijanskom vlasti, Mussolinijevu politiku prema Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, fašističku denacionalizatorsku politiku i mijene talijanske politike prema Kraljevini Jugoslaviji do 1941.

Šepić je koautor teksta o razdoblju 1914—1918. u članku »Britansko-jugoslavenski odnosi« (II, 1982, s. v.). U njemu je težište postavio

na odnos prema sjedinjenju južnoslavenskih naroda, kako britanske vlade tako i pojedinaca zagovornika južnoslavenskoga sjedinjenja (H. W. Steed, R. W. Seton-Watson, A. Evans). U dijelu članka »Čehoslovačko-jugoslavenski odnosi« (III, 1984, s. v.) obradio je suradnju čehoslovačke i jugoslavenske emigracije 1918.

Zasebnu skupinu čine tekstovi: »Londonski ugovor« (V, 1962, s. v.), »Rapalski ugovor« (VII, 1968, s. v.) i »Rimski ugovori« (VII, 1968, s. v.), u kojima prati međunarodne prilike koje su ih uvjetovale, diplomatsku mehaniku i rezultate pogubne za rješenje jadranskoga pitanja u hrvatskom i južnoslavenskom smislu.

Temeljito je obradio natuknicu »Jugoslavenski odbor« (IV, 1960, s. v.). Osim opisa osnivanja, organiziranja, unutrašnjih kriza, pitanja njegova priznanja i raspuštanja, Šepić je meritorno progovorio o njegovu djelovanju, odnosu prema srpskoj vladi i njezinoj politici, o stajalištu u pogledu karaktera i načina osnivanja i organiziranja nove zajedničke države te o odnosu Odbora prema politici velesila.

Iz njegova su pera također biografije istaknutih tadašnjih hrvatskih političara »Frana Supila« (VIII, 1971, s. v.) i »Ante Trumbića« (dio do god. 1918; VIII, 1971, s. v.), u kojima je enciklopedijski pregledno ali i iscrpno pokazao njihovo djelovanje i gledišta. Šepić je koautor biografije »Franka Potočnjaka«, političara i publicista (VI, 1965, s. v.), tj. dijela koji govori o naslovnikovo djelatnosti za prvoga svjetskog rata. Težište na djelatnost u tom ratu stavio je i u članku o »Milošislavu Bartulici«, publicistu (I, 1980, s. v.). Od naših je ljudi prema tipu usamljena biografija bibliotekara »Matka Rojčića« (VII, 1968, s. v.).

Od inozemnih političara, čije je djelovanje za prvoga svjetskog rata imalo značenje za jadransko pitanje, Šepić je napisao one o talijanskom ministru vanjskih poslova »Giorgiu Sidneyu Sonninu« (VII, 1968, s. v.) i ruskom ministru vanjskih poslova »Sergeju Dimitrijeviću Sazonovu« (VII, 1968, s. v.). Zagovornici južnoslavenskoga sjedinjenja, Britanci »Robert William Seton-Watson« (VII, 1968, s. v.) i »Henri Wickham Steed« (VIII, 1971, s. v.), također su u tom krugu. Od Talijana pak tu su još biografije povjesničara, književnika i publicista »Cesare Cantua« (II, 1982, s. v.), povjesničara i političara »Gaetana Salvenimija« (VII, 1968, s. v.) te državnika »Camilla Bensoa Cavoura« (II, 1982, s. v.). U tim biografijama Šepić se uvijek obzire na njihov odnos prema hrvatskoj i južnoslavenskoj problematici.

Ne treba prepričavati sadržaj Šepićevih enciklopedijskih članaka. Oni su plod njegovih istraživanja, čiji su nam rezultati poznati iz njegovih rasprava i knjiga. Međutim, valja nešto reći o njihovoj enciklopedijskoj strani. Neka mi bude dopušteno kazati da mnogi koji pišu za enciklopediju imaju poteškoća kako s kompozicijom teksta tako s njegovim opsegom, faktografijom i stilom. Mogu ustvrditi da tih po-

teškoća naš autor nije imao. Njegovi su tekstovi enciklopedični. Opsegom su primjereni tipu enciklopedije kakva je »Enciklopedija Jugoslavije«, kompozicijom su čvrsti, faktografijom dovoljno, a ipak probrano provideni, a pisani su pregledno i jednostavno, svakome čitatelju jasno. U njima se uza to očituje Šepićev seriozan znanstveni lik, objektivizam i istinoljubivost, veliko poznavanje građe i literature, sigurnost interpretacije i izgrađenost gledišta.

Stoga su njegovi članci trajna vrijednost u »Enciklopediji Jugoslavije« i pouzdan oslonac za obrađivanje te problematike u drugim, izvedenim zavodskim izdanjima.

Najposlije, spomenuo bih da je Šepić u tim enciklopedijama dobio i svoje skromno mjesto u obliku kraćih članaka. Osobno bih se poslužio prilikom da mu zahvalim što nam je pomogao u zavodskom leksikografskom nastojanju i poželio da nam i ubuduće pomogne. Takve suradnike trebamo i uvijek ćemo trebati.

Summary

THE COLLABORATION OF DRAGOVAN ŠEPIĆ AND THE YUGOSLAV LEXICOGRAPHIC INSTITUTE »MIROSLAV KRLEŽA« IN ZAGREB

In the third edition of the General Encyclopedia Šepić arranged articles dealing mostly with general history of the 19th and 20th century. For the 1st and 2nd edition of the Encyclopedia of Yugoslavia, Šepić wrote some articles dealing with the matter that interested him most (the rising of the Yugoslav state, the ideologists and pleaders for the union of Southern Slavs, the allies attitude towards the Yugoslav and Adriatic problems). In this report stated is the collaboration of Šepić and judged is his work on the encyclopedia.